

ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΜΗΝΙΑ

ΩΡΓΑΝΟΝ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ

ΕΤΟΣ Δ'

ΩΜΟΝΥΜΟΥ ΦΙΛ.

ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΑΡΙΘ. 37 — ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1907

ΠΡΟΠΟΙΣΙΣ

Ἄνθρωπε, ποῦ λυπᾶσαι
Κί' ἀκοῦς μέσα σιά στήθη σου
Μεγάλη σφοδρά,
Γιατί δέν τὸ θυμᾶσαι
Πῶς λίγο κρασί πίνοντας
Παύουνε τὰ δεινά;

Ἀδέλφια, ἀναισθησία
Γιατί τώρα νὰ φθείρουμε
Τὴ δύστυχη ζωή;
Ἐκεῖος ἔχει ἐδφύτα
Ποῦ ἀδιάκοπα σιά βάσανα
Τοῦ νόσμον ἀδιαφορεῖ.

Γεμῶστε τὸ ποτήρι
Νὰ κάμουμε μιὰ πρόποσι
Εἰς τὴν ἀναισθησιά
Ποῦ τὴν καρδιά δὲ φθείρει
Καὶ σύντροφο ἔχει ἀχώριστο
Τὴν ποθητὴ χαρά.

Στῆς κόρης τὴν ἀγκάλῃ
Γεμάτοι πόθο ἄς τρέχουμε
Λίγως μιὰ σκέψι ἀγνή.
Τὸ στήθος της ἄς πάλλῃ
Κ' ἔμεῖς γυρμένοι ἄς στέκουμε
Μὲ τὴν καρδιά νεκρή.

Τί θέλει αὐτὴ ἡ καρδιά!
Τί νᾶνε αὐτὰ τὰ ὄνόματα
Πατρίδα κί ἀρετή!
Τί τρομερὴ βλακία,
Τί στοχασμούς παράλογους
Εἶχαν οἱ παλαιοί!

Γιατί νὰ λυπηθοῦμε
Ἄν κείνο πῶνομάζουμε
Πατέρα μὲ ντροπὴ
Στοὺς δρόμους τὸν ἰδοῦμε
Κουρεμασμένο, ὀλόγυρτο
Βοήθεια νὰ ζητῇ;

Γιατί νὰ μᾶς δακρύση
Τὸ βλέμμα τὸ περήφανο
Ἐκείνη τὴ στιγμή;
Κι' ἂν τύχη καὶ μιλήση
Καὶ λάβῃ τὴν αὐθάδεια
Μὰ λέξι νὰ μᾶς πῆ;

Ἄς τρέξουμε σιμά του
Νὰ σφίξουμε στὰ δάχτυλα
Τὰ κάτασπρα μαλλιά,
Τὰ χέρια τὰ δικά του
Πόσες φορές τὴ ράχη μας
Μᾶς χτύπησαν σκληρά!

Κ' ἔλατε ἐδῶ σιμά μου
Νὰ σᾶς φιλήσω δλόχαρος
Τὸ μέτωπο γλυκά.
Ὡ εὐγέ σας παιδιά μου
Ἐγγε ποῦ συμφωνήσατε
Μ' ἐμένα μὰ φορά!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Τὴ μάνα μας ἂν δοῦμε
Χλωμὴ χλωμὴ κι' δλότρεμη
Βοήθεια νὰ ζητή...
Γεμίσετε νὰ πιοῦμε...
Γελάστε πῶς ἐδάκρυσαν
Ἄφ' τὸ πολὺ κρασί...

Γεμίστε τὸ ποτήρι
Νὰ κάμουμε μὰ πρόποσι
Εἰς τὴν ἀναισθησιά
Ἡ καρδιά δὲ θείρει
Προφῶ ἔχει αἷμα στο
θητή χαρά,

ΦΟΡΤΩΜΕΝΑ ΚΟΚΚΑΛΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἀνεβαίνομεν τὸ βουνὸν, πεζοὶ, μὲ τὸ γαϊδουράκι φορτωμένον, ὁ παπ' Ἀνδρέας, ὁ καλὸς μας εὐχέτης, κι' ὁ μακαρίτης ὁ Λαμιαῖος, κι' ἐγὼ, κι' ὁ Ἀλέκος τὸ Φωτάκι, ὁ μικρὸς καὶ πρόθυμος φίλος μας. Εἰς ὅλα ἦτον πάντοτε ἔτοιμος νὰ τρέξῃ ἀκούρατος, ὅ,τι ἤθελες τὸν διατάξει. Νὰ πάῃ στὸ χωριὸ, διὰ θέλημα, δυὸ ὥρες δρόμον, καὶ πάλι, φορτωμένος, ὀπίσω νὰ ἔλθῃ· νὰ σκουπίσῃ ὅλον τὸ ἐξωκλήσι, καὶ τὸν αὐλόγυρον, καὶ τὰ κελλιά, μὲ πρόχειρον σκούπαν ἀπὸ σπαρτίνες καὶ θάμνους· νὰ τρέξῃ κάτω στὸν αἰγιαλόν, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ πεταλίδες, καὶ κοχύλια, καὶ πετροκάβουρα, διὰ τὸ ὀρεκτικὸν δεῖπνόν μας καὶ νὰ γυρίσῃ μετὰ μίαν ὥραν μὲ μίαν ποδιὰν γεμάτην· εἶτα ν' ἀνάψῃ φωτιά, νὰ ψήσῃ, νὰ μαγειρεύσῃ ὅλα τὰ ἐδέσματα· καὶ νὰ ἔξῃ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ παγουριοῦ καὶ τῆς φλάσκας, διὰ νὰ εὐρίσκωνται δροσερὰ εἰς τὸ ρεῦμα, ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν βρύσην· εἰς ὅλα ἦτον μονάκριβος.

Ἐκτος μᾶς εἶχεν ἀκολουθήσει ὁ σκύλος τοῦ Σταμάτη τοῦ Ἀλεξανδράκη, σκύλος προωρισμένος ὀψέποτε νὰ μένῃ ἀδέσποτος. Ὁ ἄτυχος καὶ κακοκέφαλος φίλος μας, ὁ Σταμάτης, ἀφοῦ ἐμάλωσε μὲ ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους του, καὶ σχεδὸν μὲ ὅλον τὸν κόσμον, ἤρχισε νὰ πάσῃ ἀπὸ περιοδικὰς ἀφανείας, ὅπου ἦσαν τὰ προανακρούσματα τῆς ὀριστικῆς ἐξαφανίσεώς του ἀπὸ τὸν μάταιον κόσμον. Πότε ἐκρύπτετο, ὡς ἔλεγαν, εἰς μίαν ἐρημικὴν σπηλιάν, πότε ἐπήγαινε νὰ μείνῃ ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ Μοναστήρι, πότε ἐταξίδευεν, ἄγνωστον ποῦ· καὶ ὅλας αὐτὰς τὰς φορὰς, τὸν ἄτυχον Σαψώνην, τὸν ἄφηνεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν

ἀνθρώπων τῆς ἀγορᾶς, ἂν θὰ εὐαρεστοῦντο ποτὲ νὰ τοῦ ρίψουν ἐν ξηροκόμματον. Συχνὰ ὁ Γιωργὸς ὁ Λαφκιώτης ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς καὶ ἀναλλοιώτου καφενεῖου εἰς τὴν παραθαλασσίαν, ἂν καὶ τοῦ εἶχε φάγῃ ὀλίγας ἑκατοντάδας δραχμῶν, καλῇ τῇ πίστει, ὁ ἀφέντης τοῦ Σαψώνη, ᾤκτειρε τὸ ἄκαζον θρέμμα, καὶ τοῦ ἔρριπτεν ὀλίγα κόκκαλα. Ἐμὲ, ἀφοῦ μὲ κατεσκόπευεν ὁ Σαψώνης, ἀπὸ καφενεῖον εἰς ὑπαιθρον, καὶ ἀπὸ κίосκι εἰς τένταν, ἐπὶ τῆς προκυμαίας, τέλος, μὲ ἠκολούθει ὀριστικῶς εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἔπρεπε νὰ τοῦ ρίψω τι ἐκ τοῦ ὑστερήματος.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ καλά του ὅταν ἦτο ὁ Σταμάτης, διὰ τὸν περιπαθῶς ἀφωσιωμένον σκύλον δὲν εἶχε λάβῃ ἄλλην πρόνοιαν, εἰμὴ νὰ τὸν ρίπτῃ αἰφνιδίως εἰς τὸ κῦμα, γαυγίζοντα καὶ μὴ θέλοντα, διὰ νὰ κολυμβᾷ. Τὸν εἶχεν ἀφήσει ἀκούρευτον καὶ βαθύτριχον ἀπὸ χρόνων πολλῶν. Ἦτο πολὺ μαλλιαρὸς σκύλος. Τὴν φορὰν αὐτὴν, ἀφοῦ μᾶς ἐμυρίσθη πῶς ἦτοιμαζόμεθα δι' ἐκδρομὴν, εἶχε δεῖξει ἀνήσυχον περιέργειαν, ὅταν ἐφορτώνετο τὸ ὄναριον, καὶ εἶχε πλησιάσει νὰ ὀσφρανθῇ τι περιεῖχεν ὁ σάκος ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ὁ Ἀλέκος εἶχε περιδέσει καὶ φορτώσει περὶ τὸ σάγμα, εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ ζώου. Δεξιὰ εἶχε φορτωθῇ ὁ μάρσιπος μὲ τὰ ἱερά του Παπᾶ, εἰς κάλαθος μὲ τρόφιμα, καὶ μίαν φλάσκα μὲ οἶνον. Εἶτα, μᾶς ἠκολούθησε μὲ βῆμα, αὐτόκλητος.

*
**

Πρὶν ἀρχίσωμεν ν' ἀνερχώμεθα τὸ βουνὸν, εἶχομεν σταθμεύσει εἰς τὸ Συνο-

δάρι, ώραίαν τοποθεσίαν, βαθείαν μεταξύ τῶν ἐλαιῶνων, εἰς ἓνα ζυγόν, εἰς τὴν κορυφὴν ἑνὸς ρεύματος, ὅπου ἠκούετο μονότονος, ὁ ρυθμικὸς κρότος τῆς φτερωτῆς τῶν νερομύλων. Ἦτον ώραῖον καλοκαιράκι τοῦ Ἁγ. Δημητρίου, 19ῆ Ὀκτωβρίου. Μαργαριτάρια ρευστὰ, ἀστεροειδῆ ἔσταζαν τρέμοντα, φλογοβολοῦντα, ἀπὸ τὴν ἀεικίνητον φτερωτὴν, εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ νεροῦ, εἰς τὴν κάτω βάσιν τοῦ τοίχου, φθινοπωρινὰ ἔντομα ἐβόμβουν γύρω εἰς τοὺς θάμνους, θροῦς περῶν ἠκούετο βαθεῖα εἰς τὴν φυλλάδα, αὔρα ἐστέναζε δονοῦσα τοὺς κλῶνας τῆς πλατάνου, καὶ νοτερὴ ἀνεμώνη ἐφύτρωνε κάτω εἰς τὴν ρίζαν τοῦ θάμνου. Ὁ Ἀλέκος εἶχε βάλῃ τὸ παγούρι εἰς τὴν βρύσιν νὰ δροσισθῇ, καὶ μετὰ μικρὰν ἀναψυχὴν ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ὁδοιοποιίαν. Τέλος περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πρώτου βουνοῦ, καὶ ἀντικρύσαμεν τὸν λευκόφαιον γυμνὸν κῶνον τοῦ Κουρούπη, ὅπου βράχοι κρεμαστοὶ φαίνονται νὰ κατέρχονται μᾶλλον ἐκ τῶν ἄνω, προεξέχοντες εἰς τὸ μέτωπον, σχηματίζοντες λάκκον πρὸς τὸ βάθος, ἐπιστέφοντες τὸ κορυφώμα τοῦ ἀπατήτου βουνοῦ. Μόνος ὁ κουμπάρος ὁ Θεοδόσιος, μετὰ τὰ ἐλαφρὰ πέδιλά του καὶ μετὰ τὸ περῶν βῆμά του, ἔχει τὸ χάρισμα ν' ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα, τείνων τὴν μακρὰν ράβδον, καὶ ἐλαύνων τὰς αἰγὰς του, μὴ τυχὸν ἀποπλανηθῇ καὶ βραχωθῇ καμμία εἰς τόπον ἄβατον, ὁπόθεν νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον, ὅπως συμβαίνει κάποτε. Καὶ τὰ γιεράκια μετὰ τοὺς πενθίμους κρωγμούς των, ζηλοτύπως φρουροῦσι τὰς ἀκρότητας ἐκεῖνας, ἐνεδρεύοντα πότε-πότε διὰ ν' ἀρπάσωσι καμμίαν ὄρνιθα ἢ ἄλλο θρέμμα ἀπὸ τὰς σποραδικὰς καλύβας τῶν βοσκῶν.

* *

Ὁ ναῖσκος τοῦ Ἁγ. Χαράλαμπος, λευκὸς ἄσπιλος, μετὰ τὰ κελλία του τὰ λευκὰ, δύο κόρδαις χαμηλὰ, μονόροφα, καὶ μίαν γωνίαν ὑψηλὴν, δυτικοβορειάν, χρησιμεύουσαν ὡς ξενῶνα—ὅπου φαιδρύνεται ἡ θλιμμένη ψυχὴ, ἅμα ἀναβῆ τις καὶ κυττάξῃ ἀπὸ τὸ παράθυρον—τοὺς πελωρίους βράχους τοῦ βουνοῦ ἐπάνω, καὶ τὸ πέλαγος τοῦ βορρᾶ ἀπλούμενα πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ τὸν θεσπέσιον Ἄθωνα—μετὰ τὸ κωδωνοστάσιόν του, μετὰ τῆς δύο καμπάνες, ὅπου καλοῦσι μετὰ γλυκεῖαν παραπονετικὴν φωνὴν τοὺς Χριστιανούς τοὺς ἀμελεῖς εἰς τὰ θεῖα—εἶνε ποθητὸν προσκύνημα ὄλων τῶν νησιωτῶν, καὶ τῶν κατοίκων ἀκόμη τῆς ἀντικρυνῆς κωμοπόλεως, ὅπου λευκάζουσι κατέναντι τὰ κτίριά της ἐπὶ τῶν πολυσχιδῶν κλιτύων τῆς δευράδος. Ἐκεῖ ἐφθάσαμεν. Ἐμβήκαμεν εἰς τὸν μοσχομυρισμένον ναὸν, καὶ ἐκάμαμεν ἐν συγκινήσει τὸν σταυρὸν μας.

Ἡ φτωγὴ καλόγηρα μᾶς ὑπεδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ἐβοήθησε τὸν Ἀλέκον νὰ ξεφορτώσῃ τὸ γαιδουράκι, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴ τὸ ἀριστερὸν φορτίον, τὸν σάκκον ἐκεῖνον, νὰ τὸν ἀποθέσῃ καταγῆς, χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ μήτε νὰ πολυπραγμονῇ τὸ τί περιεῖχε.

Τότε ὁ Σαψώνης πλησιάσας, ἔβαλε τὸ ρύγχος του μεταξύ τῶν δύο χειρῶν τῆς γραίας, καὶ σιμὰ εἰς τὸ δεμένον στόμιον τοῦ σάκκου, καὶ ἀφῆκε μικρὰν ὕλακην. Ἡ γραία τὸν ἐδίωξε.

— Μῆτερ Εὐπραξία, εἶπεν ὁ Λαμιαῖος, καθὼς ἐξήλθομεν ἀπὸ τὸν ναὸν, πάρε ἐκεῖνο τὸ προσόψι τὸ δεμένο, ἀπὸ τὸ κοφίνι τὸ Τριεστίνικο, καὶ τὸν δίσκον ποῦ εἶνε μέσα, καὶ λάβε τὸν κόπον νὰ στολίσης τὰ κόλλυβα. Μέσα εἰς ἓν ἄσπρο δέμα θὰ βρῆς σταφίδες, κοφέτα καὶ ροῖδα.

— Τὰ κόλλυβα; ἐπανελάβε ζητοῦσα μικρὰν ἐξήγησιν ἢ καλογραῖα.

— Θὰ κάμουμε τὰ ξεχώματα τοῦ παιδιοῦ, εἶπε διὰ βραχέων ὁ Λαμιαῖος.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ μάρσιππος μετὰ τὰ ἱερὰ τοῦ Παπᾶ εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα. Ὁ σάκκος, ὅστις εἶχεν ἀποτελέσῃ τὸ ἀριστερὸν φορτίωμα τοῦ ὄναριου, εἶχεν ἀποθεθῆ ἐπὶ τῆς πεζύλας ἔξω, σύρριζα εἰς τὸν δυτικὸν τοῖχον, τὴν πρόσοψιν τοῦ ναῖσκου. Ὁ Σαψώνης, ἀφοῦ ἔτρεξε γανγίζων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ἔφαγε μέγα κόμματον ψωμίου, τὸν ὁποῖον τοῦ εἶχε ρίψῃ ὁ Λαμιαῖος, ἐγύρισε πάλιν πλησίον μας, καθὼς εἶχομεν καθίσει ἀντικρὺ τοῦ ναοῦ, ἔκαμμεν ἐν βῆμα πρὸς τὸν σάκκον, εἶτα ἐν βῆμα πρὸς ἡμᾶς, ἐξέπεμπε μικρὰ γανγίσματα, καὶ δὲν ἔπαυε νὰ κυττάξῃ καὶ νὰ ὀσφραίνεται πρὸς τὸ μέρος τοῦ σάκκου.

Ἐψάλαμεν τὸν Ἑσπερινὸν νύκτα. Εἶχε κοσμήσῃ ἡ Εὐπραξία τὸν δίσκον τῶν κολλύβων, καὶ ὁ ἱερεὺς εἰς τὸ τέλος, μετὰ τὸν Τρισάγιον ἐμνημόνευσεν «ὕπερ ἀναπαύσεως τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Εὐθυμίου». Ἐδειπνήσαμεν εἰς τὴν αἴθρην ἔξω, ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ, εἰς τὸ φῶς δύο κηρίων, καὶ ὑπὸ τὴν βαθείαν ἀστροφεγγίαν. Ἄλλ' ἦτο ἤδη ψύχρα, καὶ ἡ καλογραῖα, χωρὶς νὰ μᾶς εἶπῃ, εἶχεν ἀνάψει εἰς τὸ κελλίον, τὸ διπλανὸν πρὸς τὴν ἰδίαν κατοικίαν της, γενναῖον πῦρ εἰς τὴν ἐστίαν. Μᾶς ἐκάλεσε δὲ, ἂν ἠθέλομεν, ν' ἀναβῶμεν, καὶ νὰ ξεκουρασθῶμεν εἰς τοὺς δύο χαμηλοὺς σοφάδες, πλησίον τῆς λαμπούσης ἐστίας. Ἡ πρότασις ἦτο λίαν ἐλκυστικὴ, ὕστερον ἀπὸ τὴν μικρὰν κούρασιν, καὶ τὴν πολλὴν δροσίαν, τὴν ὁποῖαν εἶχομεν ἀπολαύσῃ εἰς τὴν ώραίαν, μελαγχολικὴν ἐκδρομὴν μας.

Πρὶν κοιμηθῶμεν, ὁ Λαμιαῖος (ἦτο ὡς τριανταπέντε χρόνων τότε, γλυκὺς φίλος, καὶ πολὺ προσφιλεῖς εἰς ἐμέ. Ἐμπορευόμενος, καὶ εἰς ἐκ τῶν καλλιτέρων τοῦ τόπου μας ἀπέθανε τεσσαρακοντούτης) ἔκραξε τὴν καλογραῖαν, καὶ τῆς ἔδωκε, ταπεινῆ τῆ φωνῆ τὴν ἐξῆς παραγγελίαν:

— Μῆτερ Εὐπραξία, πάρε τὸ κεφαλάκι τοῦ παιδιοῦ, καὶ τῆς δυὸ πλάτες, καὶ βάλε τα μέσ' τὸ πανέρι. Βάλε τα ἀποκάτω ἀπ' τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, μέσ' τὴν Ἐκκλησιᾶ, καὶ σκέπασέ τα, μετὰ τὸ ἴδιο προσόψι, ποῦ θὰ στρώσῃς ἀποκάτω. Θὰ διαβαστοῦν τὸ πρωτὶ. Καὶ τὸ σακκὶ μετὰ τὰ κόκκαλα, αὔριο, τὰ ρίχνεις στὸ Κοιμητήρι, ἐπάνω ἐκεῖ στ' Ἀλῶνι.

Ἐξυπνήσαμεν, καὶ ἠρχίσασμεν τὸν ὄρθρον εἰς τὰς τρεῖς μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ἦτο μνήμη τοῦ Ἁγ. Ἀρτεμίου, καὶ τοῦ Ἁγ. Γερασίμου τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ. Ἐψάλαμεν τὸν Ἄμωμον, ὅπως συνειθίζεται εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ τὸν θεσπέσιον ἐκεῖνον νεκρώσιμον Κανόνα τοῦ Θεοφάνους, τὸ «Ἐν οὐρανίοις θαλάμοις...» Εἶτα ἐμβήκαμεν εἰς τὴν λειτουργίαν, καὶ ἀπελύσαμεν μίαν ὥραν πρὶν ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος.

Καὶ τὸ τρυφερὸν μικρὸν κρανίον καὶ αἱ ἄβραι καὶ λεπταὶ ὠμοπλάται, εὐλογήθησαν καὶ ἐμνημονεύθησαν καὶ ἡγιασθησαν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην τούτου ὁ μικρὸς Εὐθύμιος, τοῦ ὁποῖου ἡ ψυχὴ ἠκούε τὸ τροπᾶριον «Τοῦ παραδείσου πολίτην καὶ γεωργόν», ἐνῶ, ἦτο πολίτης τοῦ παραδείσου ἀπὸ τριετίας ἤδη.

Καὶ ὁ φίλος μας Χρῆστος, ὁ πατήρ τοῦ μικροῦ Εὐθυμίου (γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ Λαμιαίου) ἐφαντάζετο ὅτι ὁ μικρὸς, ὅστις εἶχε σβύσῃ εἰς τετραετὴ ἡλικίαν, εἶχεν ἀνάγκην δακρύων, καὶ κηρίων, καὶ κολλύβων. Καὶ δὲν ἐβάστα ἡ πατριζή

ψυχή του να ἰδῆ τὰ κόκκαλα τοῦ παιδίου καὶ τὸ κρανίον του προτιθέμενον ἐντὸς κανίστρου εἰς τὸν ἐνοριακὸν ναὸν, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς εἶχε στείλῃ εἰς τὸ βουνόν, διὰ νὰ τελέσωμεν τὰ τῆς ἀνακομιδῆς κρυφὰ καὶ ἐν παραβύστῳ, εἰς τὴν ἔρημον μοναξίαν.

Καὶ τὸ πρωῖ, ὅταν ἐψήλωσεν ὡς μίαν καλαμιὰν ὁ ἥλιος, ὁ Σαψώνης, ὁ σκύλος τοῦ Σταμάτη ὁ ἀδέσποτος, ἠκολούθησε

τὴν καλογραῖαν ἐπάνω εἰς τ' Ἀλῶνι, εἰς τὸ Κοιμητήρι τοῦ παλαιοῦ μονυδρίου, καὶ καθὼς ἐκεῖνη ἐκένωνε τὸν σάκκον μέσα εἰς τὸ ὄστεοφυλάκιον, ὁ γηραιὸς σκύλος ἀνωρθοῦτο, κ' ἐστηλώνετο πρὸς τὸν τοῖχον τοῦ μικροῦ κτιρίου, κ' ἐξέπεμπε γογγυσμούς συνεσταλμένης ἐπιθυμίας, ὡς νὰ ἤθελε νὰ εἴπῃ: «Κοῦμα, τόσα κόκκαλα».

A. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ

Ἡ καθυστέρησις τοῦ ὕπνου. Ἀϋπνίας αἷτια. — Μέσα ἀμύνης. — Ἡ ζωὴ τῶν κέντρων. — Νύκτες θεριναὶ καὶ νύκτες ἀτέρμονες. — Τὸ τελευταῖον σκότος. — Ἀκοῆς ἐργήγοσις. — Οἱ κρότοι τοῦ δωματίου. — Ἡ σιγή. — Ψυχολογία βημάτων. — Ὁ ἀστυφύλαξ. — Οἱ κακοποιοί. — Ἱστορίαι λωποδυντῶν. — Ὁ θησαυρὸς τοῦ ποιητοῦ. — Ἐὐφρὲς τέχνασμα. — Συγκέντρωσις σκέψεως. — Τὸ βιβλίον. — Ὁ πρωθυπουργὸς καὶ τὸ μυθιστόρημα. — Χρόνον πάροδος. — Ἡ διάρκεια τῶν ὀνείρων. — Ἡ ἔκπτωσις τοῦ μοναχοῦ. — Πῶς παρέρχονται οἱ αἰῶνες. — Τὸ ἄσμα τῆς Σαπφούς. — Τὸ σαλέπι. — Ἡ μουσική. — Κῶμοι καὶ κωμασταί. — Πρόδρομοι ἐξεγέρσεως. — Αἱ πρῶται φωναί. — Ὁ κώδων. — Ἡὼς μυθολογικὴ καὶ ἡὼς ἀστικὴ. — Καιρὸς ὕπνου. — Αἱ Ἀττικαὶ νύκτες.

Εὐρίσκεσαι ἐξηπλωμένους εἰς τὴν κλίνην σου, ταλαίπωρε θνητὲ καὶ περιμένεις τὸν ὕπνον νὰ ἔλθῃ καὶ κλείσῃ ἡσύχως τὰ βλέφαρά σου καὶ προσδοκᾷς τὸν Μορφέα, ὅστις θὰ σὲ μεταφέρει εἰς τὰ φανταστικά του βασίλεια, ὅπου θὰ λησμονήσῃς ἐπὶ μερικᾷς ὥρας τοὺς μόχθους καὶ τὰς ἀηδίας τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Ἄλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἔρχεται, πλανώμενος ἴσως ἀκόμη μεταξὺ τῶν ἐδωλίων τῆς συνεδριαζούσης Βουλῆς καὶ ὁ Μορφεὺς καθυστερεῖ, ἀπασχολημένος νὰ τροφοδοτῇ ἄλλους εὐδαιμονεστέρους θνητοὺς, τοὺς ποιητὰς, τοὺς ἐπιχειρηματίας, τοὺς κατόχους γραμματίων τοῦ λαχείου μὲ ὄνειρα παντοδαπὰ πλοῦτου καὶ εὐτυχίας. Συνέπεσε δὲ καὶ τὸ νευρικόν σου σύστημα νὰ διατελῇ ἐν ἐξεγέρσει, εἴτε διότι συνέβη νὰ συζητήσῃς ἐνωρὶς περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἢ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, εἴτε διότι ἔτυχε νὰ μάθῃς ὅτι ὁ δεῖνα ἐπιστήθιος φίλος σου σ' ἐκακολόγησεν

εἰς τρίτον καὶ σὲ διέβαλε μὲ ὄλον τὸ ἀνοικτίριμον θάρρος τοῦ φιλικοῦ ἐνδιαφέροντος, εἴτε καὶ διότι ἐὰν δὲν ἐνοχλοῦν σκέψεις τὸ πνεῦμά σου, ἐνοχλοῦν ὅμως τὸ σῶμά σου οἱ ἀόρατοι ἔνοικοι τοῦ κοιτῶνός σου, οἱ μικροσκοπικοὶ ἀλλ' ἀνηλεεῖς βασανισταί, οὓς ἡ θεία Πρόνοια παρένδρει ἐπίτηδες μεταξὺ τῶν παντοίων ἄλλων ταλαιπωριῶν τοῦ βίου, διὰ νὰ παράσῃ εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς κάποιαν ἰδέαν περὶ τῶν υποχθονίων βασανιστηρίων. Μετὰ τὸν πρῶτον νυγμὸν τοῦ σκοτεινοῦ βρυκόλακος τῆς κλίνης σου, μετὰ τὸ πρῶτον αἴλημα καὶ τὸν πρῶτον κνισμὸν ἐκ τοῦ δῆγματος τοῦ πτερωτοῦ δημίον σου, ἢ ἔλπις περὶ ἀναπαύσεως ὀριστικῶς φυγαδεύεται καὶ τὸ φάσμα τῆς ἀϋπνίας δοθοῦται γιγάντειον ἐνώπιόν σου. Ἐπιχειρεῖς πρὸς στιγμὴν ἀπεγνωσμένην κατ' αὐτοῦ πάλιν, καὶ προσπαθεῖς νὰ μεταχειρισθῇς τὰ μέσα ἅτινα μερικοὶ συμβουλεύουν ὡς ἀποτελεσματικά πρὸς

ἀποδιώξιν του. Τινὰ τῶν μέσων τούτων εἶνε περίεργα, ὡς λόγου χάριν, τὸ ν' ἀριθμήσῃς, καθὰ συνιστᾷ ἀρχαῖος μοναχὸς, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τῆς χιλιάδος ἢ τὸ νὰ μετρήσῃς τὰς γραμμὰς ἢ τὰ σχήματα τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ δωματίου ἢ νὰ εὔρησ πόσα ἐξ ἐκάστου τῶν φωνηέντων περιλαμβάνονται εἰς φράσιν τινὰ ἢ χωρίον συγγραφῆς, ὅπερ γνωρίζεις ἐκ μνήμης, ὅπως συνιστῶσιν ἄλλοι ἢ νὰ ἐπαναλάβῃς ὀδοηκοντάκις τὸν φθόγγον οὐμ, καθὰ ὀρίζουσι οἱ Βέδαι, τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἰνδῶν ἢ ν' ἀπαγγείλῃς τοὺς ἑπτὰ ψαλμοὺς τῆς μετανοίας, ὡς προτρέπει ὁ Grandgousier τὸν Γαργαντοῦαν τοῦ Ραμπελαί. Ἐὰν θέλῃς, δύνασαι νὰ καταφύγῃς καὶ εἰς ἄλλα μέσα ἐπιστημονικώτερα, ὅπως τὸ ἀναπνεῖν ἰσχυρῶς καὶ βαθέως, ἢ τὸ πιέζειν διὰ τῶν βαθμίδων τὴν καρτίδα, ἢ νὰ ἐφαρμόσῃς τὸ συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ διασήμου ἱατροῦ Βοεραβίου, ὅστις ἐτοποθέτει παρὰ τὴν κλίνην γυναικὸς πασχούσης ἐξ ἀϋπνίας ὑδρορροήν, διατεινόμενος ὅτι ὁ κρότος τῶν σταλαγμῶν ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐπιφέρει εἰς αὐτὴν τὸν ποθητὸν ὕπνον. Ἄλλ' εἴτε διότι ἀποκάμνεις, εἴτε διότι δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ θέσῃς αὐτὰ εἰς ἐφαρμογὴν — ἀφοῦ ἄλλως τε τὰ διάφορα ταῦτα πειράματα θὰ ἦσαν ἱκανὰ ν' ἀπασχολήσωσι μέγα μέρος τῶν νυκτερινῶν ὥρων — ἀπελίξεσαι ἐν τέλει, ὁμολογεῖς τὴν ἡττάν σου καὶ ἐγκαρτερῶν παραδίδεις εἰς τὸν ἐχθρόν σου, ὅπως ὁ κατάδικος ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος εἰς τὸν ἀτεγκτὸν ἐκτελεστήν τοῦ νόμου.

Ἡ νύξ σὲ περιβάλλει ἀπειλητικὴ μὲ τὸν ζόφον τῆς, μὲ τὸ μυστήριόν τῆς καὶ μὲ τὴν σιγὴν τῆς. Ἐπειδὴ ὑποτίθεται ὅτι κατοικεῖς μακρὰν ὀπωσοῦν τοῦ κέντρου τῆς πόλεως, ἔνθα κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας συρρέει ἡ ζωὴ αὐτῆς καὶ σφύζει καὶ τυρβάζεται συνεχίζουσα τὸν ποικιλόμορφον βίον τῆς ἡμέρας, ἐκεῖ ὅπου εἰς τὰ περίφωτα ζυθοπωλεῖα καὶ τὰ γαλακτοπωλεῖα καὶ τὰ ὤδικα καφενεῖα συνωστίζεται ἢ φιλοτάραχος καὶ φιλήδονος καὶ ἀμέριμνος νεότης καθὼς καὶ οἱ δυστυχεῖς παρήλικες ὄσους τὸ ἰδιαιτέρον ἐπάγγελμα ἐξαναγκάζει ν' ἀγρυπνῶσι τὴν νύκτα, συναγελαζόμενοι μετὰ φαυλοβίων, χαρτοπαικτῶν καὶ ἄλλων ὑπόπτου ἠθικῆς ἀτόμων, νυκτοχαρῶν ὅσπερ θύων καὶ μετ' ἀδιορθῶτων ξενύχτηδων, οἵτινες ἐκ πονηρᾶς

ἔξεως ἀναστρέφουσι τοὺς ὄρους τῆς συνήθους τῶν ἰνθρώπων διαίτης. Ὑποτίθεται δὲ ἀκόμη ὅτι δὲν εἶνε ἡ νύξ ἢ θερινὴ, ἢ ἀπαράμιλλος ἀττικὴ νύξ, μὲ τὸ κάλλος τῆς, μὲ τὴν δρόσον τῆς, μὲ τὸ γλυκὺ ἔναστρόν τῆς στερέωμα, μὲ τὴν τελείαν ξηρότητα τῆς εὐεργετικῆς ἀτμοσφαιρας, ἢ νύξ ἣτις μὲ τὴν διαρκῆ αὐτῆς κίνησιν, μὲ τὰς τέρψεις καὶ τὰ θεάματα αὐτῆς ἀνακουφίζει τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν ὀχληρῶν μόχθων καὶ τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας καὶ τοὺς κρατεῖ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον εἰς τὴν ἡδονικὴν ἀπολαυσιν τοῦ ὑπαίθρου, μακρὰν τοῦ πνιγροῦ κοιτῶνος. Δὲν εἶνε ἡ νύξ ἢ μαγευτικῶς σεληνοφώτιστος ἢ ἐπιβάλλουσα εἰς ρομαντικούς καὶ μὴ τὴν νυκτερινὴν περιπλάνησιν, καθὰ κελεύει τὸ γνωστὸν δημῶδες δίστιχον:

Ὅποιος δὲν ἐπεπάτησε τὴν νύκτα μὲ φεγγάρι
Καὶ τὴν αὐγὴν μὲ τὴν δροσὴν τὸν κόσμον δὲν ἐχάρη.

Δὲν εἶνε ἡ νύξ ἢ παρεροχόμενη ὡς εὐφρόσυνον ὄναρ, τῆς ὁποίας τὴν συγκεκριασμένην ἐκ τόσων φώτων σκιαύγειαν ἀποδιώκει ταχέως τὸ ἀνυπόμονον τῆς Ἡοῦς φάος. Εἶνε τὸ ἀντίθετον αὐτῆς, ἡ νύξ ἢ φθινοπωρινὴ ἢ ἡ ἀτέρμων χειμερινὴ, τὴν ὁποίαν ἐπόθει ὁ ἡδυπαθὴς ποιητὴς τοῦ δημοτικοῦ ἄσματος.

Νὰ σ' εἶχα στὴν ἀγκάλῃ μου τρεῖς μέρας καὶ τρεῖς
νύκτες
Καὶ νῦν ἢ μέρας τοῦ Μαγιοῦ κ' ἢ νύκτες τοῦ
Γενάρη.

Εἶνε ἡ νύξ ἣτις κατετρόμαξε τὸν Στρεψιάδην τῶν Νεφελῶν:

Ἰοῦ, ἰοῦ!...

Ὁ Ζεὺ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
ἀτέραντον! οὐδέποθ' ἡμέρα γενήσεται;

Εἶνε ἡ νύξ ἢ ὁμοιάζουσα μὲ τὴν αἰωνίαν
νύκτα τῆς ἀνυπαρξίας ἣτις μᾶς ἀναμένει, κατὰ
τὰ τοὺς στίχους τοῦ Κατούλου:

Soles occidere et redire possunt.
Nobis quem semel occidit brevis lux,
Nox est perpetua una dormienda,

οἵτινες ἐν παλαιᾷ, θλευθέρῳ καὶ ἄνευ ἀξιώσεων μεταφράσει ἀπεδόθησαν παρ' ἐμοῦ ἄλλοτε ὡς ἑξῆς:

Ὁ ἥλιος ὅπου γάνεται ἀπὸ βραδὺς στὴ δύση,
Ὅπισον πάλιν τὴν αὐγὴν λαμπρὸς θεὸς νὰ γυρίσῃ.
Μὰ τὸ δικό μας λίγο φῶς σὺν σβύσῃ καὶ περᾷσῃ,
Νύκτα βαθεῖα κ' ἀτέλειωτη εὐθύς θὰ μᾶς σκεπάσῃ.

SULLY PRUDHOMME

Τὸ στάδιον τοῦ Sully Prudhomme ἔληξε μὲ τὴν ἰδίαν ἀθόρυβον εὐγένειαν, ἢ ὅποια ἐχαρακτήρισεν ὅλην του τὴν ζωὴν. Ὁ ποιητὴς ἀπέθανε χωρὶς ν' ἀπασχολήσῃ τὸν τύπον μὲ τὴν νόσον του, χωρὶς ν' ἀνησυχίῃ τοὺς φίλους του καὶ τοὺς θαυμαστάς του, διεσκορπισμένους μακρὰν κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως ἐκ τῶν κόπων. Οἱ ἐπίσημοι ἔπαινοι δὲν ἠκούσθησαν κατὰ τὴν κηδεῖαν του. Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν ἡσυχίαν, ἢ εὐχὴ του ὡς ποιητοῦ, λατρεύοντος τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀληθῆ συγκίνησιν, σχεδὸν εἰσηκούσθη.

- « Vous qui m'aidez dans mon agonie
Ne me dites rien;
Faites que j'entende un peu d'harmonie
Et je mourrai bien.
- « La musique enchante, apaise et délie
Des choses d'en bas;
Bercez ma douleur, je vous en supplie
Ne lui parlez pas.
- « Je suis las des mots, je suis las d'entendre
Ce qui peut mentir;
J'aime mieux des sons qu'au lieu de comprendre
Je n'aie qu'à sentir ».

Μόνον μεγαλόφρων χαρακτήρ δύναται νὰ ἐπισπάσῃ ἀναλλοίωτα αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης. Ὁ Sully Prudhomme ἦτο μέγας τόσοσιν διὰ τὴν μεγαλοψυχίαν του, διὰ τὴν εὐθύτητα τῆς θελήσεώς του ὅσον καὶ διὰ τὸ ποιητικὸν του πνεῦμα. Αὐτομάτως εἶχε μοιράσῃ τὸν χρόνον του εἰς δύο μέρη, ἀφιερωμένα τὸ ἓν διὰ τὴν εὐεργεσίαν, διὰ τὸν ἀλτροῦισμόν, τὸ ἕτερον διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς σκέψεως.

Παράξενος ἀνωμαλία! εἰς τὸν ποιητὴν αὐτὸν, ὁ ὁποῖος ἀπέφευγε τὴν εὐνοίαν τοῦ πλήθους, ἔφθαναν τούναντίον οἱ στεναγμοὶ τῶν πληγωμένων τῆς ζωῆς. Πολλοὶ ἐκ διαφόρων χωρῶν καὶ διαφόρων τάξεων τοῦ ἐξήτουν ἠθικὴν παραμυθίαν ἢ ὑλικὴν ὑποστήριξιν καὶ μὲ ζῆλον θαυμα-

στόν, προσεπάθη νὰ τοὺς τὰ παράσχη.

Κάθε ἡμέρα τοῦ ἔφερε πολυαριθμοὺς ἐπιστολάς, τῶν ὁποίων ἐλάμβανε γνῶσιν καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἀπῆντα, βοηθούμενος εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἀπὸ μίαν ἐπιμελῆ γραμματέα, νέαν κόρην, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξῃ τὴν λεπτοτέραν καλωσύνην ὅταν ἦτο μικρὰ καὶ ἔπασχε καὶ ἢ ὅποια εἰς ἀνταπόδοσιν τοῦ εἶχε ἀφιερῶσθαι ἀπειρον εὐγνωμοσύνην.

Καὶ διὰ τὴν καλωσύνην αὐτὴν δύναται νὰ μαρτυρήσῃ οἱ νέοι του συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι συνήθως μὲ ἀδιακρισίαν ἀλλ' οὐδέποτε ματαίως τοῦ ἐξήτουν τὰς συμβουλὰς του καὶ τὴν ὑποστήριξιν του. Ἐσχάτως ἀκόμη ὁ μέγας συγγραφεὺς ἐλάμβανε ἐν χειρογράφῳ τὴν συλλογὴν τῶν ποιημάτων ἑνὸς Βέλγου, ὁ ὁποῖος, μετὰ πέντε ἢ ἕξ ἡμέρας, τὸν ἐφορτώνετο νὰ τοῦ δώσῃ τὴν κρίσιν του καὶ ἠγανάκτει διότι δὲν τὴν εἶχεν εἰσέτι λάβῃ! Τοιαῦτα ἄτοπα δὲν ἐξώργιζον τὸν Sully Prudhomme. Πόσοι φιλόλογοὺντες δὲν ἐπέτυχον ἀπὸ αὐτὸν νὰ ἐνασχοληθῇ μὲ τὸ πρῶτόν των βιβλίον καὶ νὰ τὸ παρουσιάσῃ εἰς τοὺς λογίους μὲ ἰδικόν του πρόλογον! Διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὰς ἀπαρχὰς τῶν ὑποψηφίων αὐτῶν διὰ τὴν δόξαν, συνέστησεν ἐτήσιον βραβεῖον προωρισμένον νὰ ἐξασφαλίσῃ κατ' ἔτος τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἔργου ἑνὸς ποιητοῦ ἀξίας, πτωχοῦ καὶ ἀγνώστου.

Ἀνησυχεὶ διὰ τὸ μέλλον τῆς ποιήσεως, ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας τῇ ἀφοσιωμένῃ εἰς τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις, τῇ ἀδιαφοροῦσῃ ἂν μὴ ἐχθρικῇ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰσθήματος, καὶ τῆς σκέψεως! Ἐξεπλήσσετο ἐπίσης διὰ τὰς ἐλευθερίας τῆς συγχρόνου προσφθίας καὶ διὰ τὸν τρόπον πρὸς τὰς δυσκολίας τὸν ὁποῖον φανερώουσι.

Τί θαυμασία ποιήτρια, ἔλεγε συχνά, θὰ ἐγίνετο ἢ κ. de Noailles ἂν ἀπεφάσιζε νὰ ἐπεξεργάζετο τοὺς στίχους τῆς, ἂν ἀνωμολόγῃ ὅτι ἢ στιχοῦργία, συμπλή-

ρωμα τῆς ἐμπνεύσεως, εἶνε ἔργον τέχνης, ἀπαίτουσιν μεγάλην ὑπομονήν.

Συμπαθῆς εἰς τὰς ἀτυχίας τῶν ἄλλων, ἢ εἰς τὰς μοιραίας ἐνδεχομενότητας τῆς ἐποχῆς μας ὁ Sully Prudhomme ὑφίστατο τὰς λοιδορίας—καὶ διὰ τοιαύτας δὲν τοῦ ἐφάνησαν φειδωλοὶ, καθὼς οὔτε διὰ χυδαῖα ἐπιθέτα ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τῆς φιλοσοφικῆς του ποιήσεως—χωρὶς νὰ μνησικακῇ. Τὸ πολὺ, διηγείτο μὲ πραότητα τὰς μικρότητας, τὰς ὁποίας συνήθιζαν νὰ μετέρχωνται ἀπέναντί του. Οὕτω κάποτε ὁ διευθυντὴς ἑνὸς μεγάλου περιοδικοῦ τοῦ ἀπέσπασε τὴν ὑπόσχεσιν νὰ τοῦ δίδῃ κατ' ἔτος ἓν ἀνέκδοτον ποίημα. Τὴν πρώτην φορὰν ὁ ἐπιτήδειος αὐτὸς ἄνθρωπος ἔδωσε εἰς τὸν Sully Prudhomme τὴν συνηθισμένην ἀμοιβήν. Ἐπειτα, τὰ ἐπόμενα ἔτη, κομπάζων διὰ τὴν πρὸς τὸν ποιητὴν φιλίαν του, δὲν τὸν ἐπλήρωσε τίποτε. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ προσέφευγεν..... ἓνα κουτὶ ρωσικοῦ τεύου. Ἄλλὰ δυστυχῶς, ἐπῆλθεν ὁ Ρωσοῖαπωνικὸς πόλεμος, τὸ ρωσικὸν τεῖον ἔγινε σπανιώτερον, ἀκριβώτερον..... τὸ ἐτήσιον δῶρον κατηργήθη! Μόνον τὰ ποιήματα ἐξηκολούθουν νὰ δίδονται καὶ νὰ τυπώνονται!

Περιστοιχοῦμενος ὑπὸ πολλῶν, ἐγνώρισεν ὁ Sully Prudhomme σκληρὰς ἀγνωμοσύνας. Μερικαὶ τοιαῦται ἐξεδηλώθησαν τελευταίως ἀκόμη, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ προσφερθῇ εἰς τὸν ποιητὴν μετάλλιον.... ὄχι χρυσοῦν ἀλλ' ἀργυροῦν. Ἄλλὰ παρηγορεῖτο μὲ τὰς πραγματικὰς συμπαθείας τὰς ὁποίας εἶχεν ἀποκτήσῃ τοῦ Γαίν, τοῦ Παρι, τοῦ Ἀλβέρτου Σορέλ, οἱ ὁποῖοι προσηγήθησαν εἰς τὸν τάφον καὶ πολλῶν ἄλλων συγχρόνων του ἀσήμων ἢ σπουδαίων.

*
*

Ἡ κριτικὴ συνηθίζει νὰ λέγῃ ὅτι, ἂν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἢ ἀρχιτεκτονικὴ δὲν ἔχει πρωτοτυπίαν, τοῦτο προέρχεται διότι δὲν ὑπάρχει κανὲν μέγα αἶσθημα γενικὸν—ὅπως ἄλλοτε τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα—τὸ ὁποῖον νὰ ἐξάρῃ διὰ τῶν ἔργων τῆς. Τοῦτο βεβαίως εἶνε ἔτι ἀληθέστερον

προκειμένου περὶ τῆς συγχρόνου ποιήσεως. Μὲ τί νὰ δονήσῃ τὰς χορδὰς τῶν ψυχῶν, τὰς ὁποίας ἔχει προσβάλλῃ ὁ σκεπτικισμὸς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀναγνωρίζουν ἄλλον νόμον ἀπὸ τὸ ὑλικὸν συμφέρον καὶ διὰ τὰς ὁποίας αἱ πεποιθήσεις εἶνε ἀπλᾶ μέσα πλουτισμοῦ; Αὐτὴ ἢ ἔλλειψις πίστεως ἰδεαλιστικῆς εἰς τὸ ἔθνος τοῦ ἠμπόδισε τὸν Sully Prudhomme, νὰ εἶνε ὄχι μέγας τεχνίτης, ἀλλὰ ποιητὴς πράγματι ἐθνικός.

Κατεῖχεν εἰς ὕψιστον σημεῖον τὴν ἀρετὴν ἐκείνην, ἢ ὅποια, κατ' αὐτὸν, διακρίνει τὸν δημιουργὸν: τὴν *συμπάθειαν*, δηλὰ διὰ τὴν ἰκανότητα νὰ ἐννοῇ κάθε προσπάθειαν ν' ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀληθινήν τῆς ἀξίαν καὶ νὰ τὴν ἐνθαρρύνῃ.

Ἦτο μεγάλη καρδιά ἀνοικτὴ εἰς τὰς πλέον μεγαλόφρονας καὶ τὰς πλέον λεπτὰς ἀπαιτήσεις τοῦ αἰσθήματος. Ἦτο πνεῦμα τελείως ἀνεπτυγμένον, κατέχον τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας φερόμενον εἰς φιλοσοφικὰς spéculations.

Εἶναι γνωστὰ αἱ ἔρευναι του, εἰς τὸν κλάδον αὐτὸν καὶ τὰ ὑπὸ ἀγνωστισμοῦ διαπνεόμενα συμπεράσματά του, τὰ διατυπούμενα εἰς διάφορα μεγάλης ἀξίας ἔργα του.

Ἐφρόντιζε πάντοτε διὰ τὴν ἐξωτερικὴν τελειότητα, διὰ τὴν ὁποίαν ἐκαυχῶντο οἱ Παρναῖοι. Εἶχε μάλιστα ἐπιδοθῆ νὰ ὀρίσῃ τοὺς ὅρους τῆς ὀραϊότητος ταύτης εἰς ἔργα αἰσθητικῆς λίαν δικαίως ἐκτιμηθέντα.

Συνήγωνε λοιπὸν οὕτω τὰς δύο πρωτίστας ἀρετὰς τοῦ ποιητοῦ: τὴν ἰκανότητα νὰ συγκοινωνῇ μὲ ὅλας τὰς μεγάλας ἀνθρωπίνους συγκινήσεις καὶ τὴν τέχνην νὰ περιβάλλῃ τὰ αἰσθήματα ταῦτα μὲ ἀμεμπτον μορφὴν.

Ἄλλ' ἢ ἐποχὴ τῶν μεγάλων πολιτικῶν, θρησκευτικῶν ἢ ἐπικῶν συγκινήσεων παρήλθε. Τὸ καλύτερον ἀπαύγασμα τῆς ἐποχῆς μας εἶνε ἢ παμμεγίστη προσπάθεια τῆς πρὸς τὴν ἀλήθειαν, αἱ ἐπιστημονικαὶ τῆς ἔρευνας, αἱ ἀπειροὶ μελέται τῆς ἐπὶ τῆς ἐξελιξέως τοῦ κόσμου. Ὁ

Sully Prudhomme ὑπῆρξεν ὁ ποιητὴς τῆς ἀληθείας, ὁ κῆρυξ τῶν μεγάλων ἐπισημονικῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῶν μεγάλων φιλοσοφικῶν ὑποθέσεων. Δικαίως ὠνομάσθη ὁ Λουκρήτιος τῆς Γαλλίας.

Εἰς τὴν ὑψηλὴν ταύτην καὶ ψυχρὰν ποιήσιν συνήλωνε φθόγγους παθητικωτέρους, ὅπως εἶνε αἱ πλήρεις εἰλικρινείας ἐξυψώσεις του ἐπὶ τῆς εὐτυχίας, καὶ ἡ δαιμονία φορὰ του πρὸς τὸ νέον τοῦτο δόγμα, τὸ ὅποιον οἱ ἄνθρωποι τείνουσι νὰ ἐδραιώσωσιν, ἐν τῇ κοινωνίᾳ των, τὴν Δικαιοσύνην. Τοιοῦτοτρόπως τὸ ἔργον τοῦ Sully Prudhomme διέπεται πανταχοῦ ἀπὸ τὰς ἀμφιβολίας, τὰς προσπάθειας, τὰς ἐλπίδας τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς συγχρόνου κοινωνίας, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἄκρα λεπτότης τῶν αἰσθημάτων, ἡ ὁποία πλημμυρίζει καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα ἀποσπάσματά του, προσδίδει εἰς τὸ ἔργον του, τολμῶ νὰ τὸ εἴπω, ἀφθατον θέλητρον.

Ἄλλὰ ποῖα ἀξίωσις νὰ θέλῃ κανεῖς νὰ καταδείξη τὴν ἀφθατον ἀξίαν τῶν στίχων τούτων δι' ὀλίγον λέξεων: ὁ ἀληθὴς ἔπαινος εἶνε ἐκεῖνος τὸν ὅποιον πλέκει ἀσυνειδήτως πᾶς ὅστις τοὺς ἀναγινώσκει, διότι αἰσθάνεται μέχρι τῶν μυχιαιμάτων τὴν συγκίνησιν!

* * *

Ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ἠρέμου καὶ ἠσυχου χαρακτῆρος, ἐγνώρισε πικρὰς ἀπογοητεύσεις. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ στάδιόν του ἠμαυρώθη ἀπὸ σκληρὰν διάψευσιν, ἔρωτα παραγνωρισθέντα, τὸν ὅποιον οὐδέποτε ἐλησμόνησε. Καὶ ὄλον του τὸ στάδιον ἀφιερωθὲν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν εὐγενῶν σκοπῶν, εἰς τὴν φιλολογοίαν καὶ εἰς τὴν ἀλληλοβοήθειαν δὲν ἔφερεν εἰς τὸν ποιητὴν παρὰ περιοσμένης ἐπιτυχίας, τὸσον ἐπιτυχῶς κληθείσας «ἐπιτυχίας ἐκτιμήσεως».

Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἐτίμησε ἐαυτὴν δεχομένη ἀπὸ τοῦ 1881 τὸν θαυμάσιον αὐτὸν ποιητὴν. Τῷ 1901 ἔλαβε τὸ βραβεῖον Νόμπελ καὶ τοῦτο κατόπιν ἐπιμὸν διαβημάτων τοῦ στενωτάτου φίλου του Gaston Paris, τοῦ ὁποίου αἱ βαθεῖαι

γνώσεις τόσοσ ἐθαυμάζοντο ὅσον καὶ ἐγίνοντο δεκταὶ εἰς τὸ ἔξωτερικόν, καὶ ἰδίως ἐν Σουηδίᾳ.

Τὸ δεῖγμα αὐτὸ τῆς ἐκτιμήσεως προὐκάλεσεν ἀληθὴ μετατροπὴν τῆς εὐρωπαϊκῆς γνώμης ὑπὲρ τοῦ Γάλλου ποιητοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης λίαν παραγνωρισθέντος. Ἄλλὰ τότε πλέον προσεβλήθη ἀπὸ νόσον μὴ ἀφίνουσαν οὐδεμίαν ἐλπίδα.

Εἶχεν ἀποσυρθῆ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη εἰς μίαν χαριτωμένην ἔπανλιν, εἰς τὸν λόφον τοῦ Chatenay, ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαγευτικῶν πεδίων τῆς Ἰλ-ντὲ-Φράνς, τῆς ὁποίας τὰς κολπώδεις καὶ καμπύλας γραμμὰς, τὰ πικρὰ φυλλώματα, τὸ γλυκὺ φῶς, νομίζεις ὅτι ἐτακτοποίησεν ἡ τέχνη θαυμασίου διακοσμητοῦ. Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ὁξέων σημείων τῆς ἀσθενείας του, ἀπελάμβανε τὴν ἡρεμίαν τῆς ἀτμοσφαιράς καὶ τὴν χάριν τῶν ἀνθέων. Ἠρέσκετο νὰ μεταβαῖν ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν Κοιλιάδα τῶν Λύκων.

Ἡδύνατο νὰ θεωρηθῆ μᾶλλον προσκύνημα παρὰ ἐπίσκεψις εἰς τὸν Ποιητὴν. Τὸν εὕρισκον ἐξηπλωμένον ἐπὶ ἀνακλίντρον κεκαλυμμένον μὲ σκεπάσματα, παλαιόντα κατὰ τῆς ἐπαράτου νόσου ἧτις τὸν ἠνάγκαζε ν' ἀναστενάξῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Ἡ θέα τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου ἀνθρώπου, τοῦ εὐγενοῦς τούτου πνεύματος, προδοθέντος ὑπὸ τῆς ὕλης καὶ βασανισθέντος ὑπὸ τῆς ὀδύνης ἦτο ἀλγεινοτάτη. Ἀδυνατεῖ καὶ ὁ γλαφυρότερος κάλαμος νὰ περιγράψῃ εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπεινὴν εἰρωνίαν τῆς τύχης! Πόσον βαρεὰ ὑπῆρξαν, πράγματι, τὰ λύτρα τοῦ πνεύματος!

Ἀναπολήσατε τὰ ὠραία χαρακτηριστικὰ τὰ συσπώμενα ὑπὸ τῆς ὀδύνης, τῆς συμπαθοῦς μορφῆς τοῦ ποιητοῦ, προσατενίσσατε τὸ στάδιόν του, τὸ γόνιμον μέχρι τῆς τελευταίας του ἡμέρας, τὸ ἀπαραμίλλου τέχνης καὶ ἐμπνεύσεως ἔργον του καὶ μὴ ὀμολογήσατε ὅτι ὅλα ταῦτα μαρτυροῦσι τὴν ὑψηλὴν distinction — πῶς νὰ μεταφρασθῇ ἡ λέξις — τῆς σκέψεως, τὸ ὕψος τοῦ αἰσθήματος, τὴν ἐξαίρετον συνειδησιν μεγάλου καλλιτέχνου.

Μετάφρ. * * *

Η ΒΡΕΤΑΝΗ

Ἔνα βράδυ τοῦ Νοεμβρίου, τὴν παραμονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἡ κίχλιδοτὴ θύρα τῶν φυλακῶν τῆς Ὀμπερίβης ἠνοιξε μὲ τριγμόν καὶ ἐβῆκε μία γυναῖκα τριάντα περίπου ἐτῶν, ντυμένη μὲ μᾶλλινην ἐσθῆτα ξεβαμμένην, καὶ καλυμμένη μὲ σκούφιαν ἀπὸ λινὸ, ἡ ὁποία ἐπλαισίωσεν ἀλλόκοτα τὸ πρόσωπό της, τὸ ὠχρὸ καὶ τὸ φουσκωμένο ἀπὸ τὸ γλωμὸ ἐκεῖνο πάχος ποῦ ἀναπτύσσει ἡ ζωὴ τῶν φυλακῶν. Ἦτο μία φυλακισμένη ἡ ὁποία ξαναύρισκε τὴν ἐλευθερίαν της. Ὅλοι οἱ σύντροφοί της τῆς φυλακῆς τὴν ἐφώναζαν «ἡ Βρετανίη». Εἶχε καταδικασθῆ ἐπὶ παιδακτονοίᾳ καὶ πρὸ ἑξ ἐτῶν ἀκριβῶς εἶχεν ὀδηγηθῆ εἰς τὴν φυλακὴν μέσα εἰς τὴν ἄμαξαν τῶν καταδικῶν. Ἀφοῦ ἐπῆρε τὰ ρουχᾶ της καὶ ἀπέσυρεν ὅτι χροῖματα εἶχε ἀπὸ τὸν ταμίαν τῶν φυλακῶν, ἦτο, ἐπὶ τέλος, ἐλευθέρᾳ ἐφωδιασμένη μὲ φύλλο πορείας θεωρημένο διὰ τὴν Λάγγρη.

Ἡ ταχυδρομικὴ ἄμαξα τὰς Λάγγρης εἶχεν ἀναχωρήσει.

Δειλὴ καὶ ἀδεξία διηθύνθη ταλαντευομένη εἰς τὸ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τοῦ τόπου καὶ μὲ φωνὴν ὀλίγον σταθερὰν ἐζήτησε νὰ περάσῃ ἐκεῖ τὴν νύκτα της. Τὸ ξενοδοχεῖον ἦτο γεμάτο καὶ ἡ ξενοδόχος ἡ ὁποία ἐφρόντιζεν ὀλίγον νὰ στεγάζῃ παρόμοια «νυκτοπούλια» τὴν συνεβούλευσε νὰ τραβήξῃ εἰς τὸ πανδοχεῖο ποῦ ἔκειτο στὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ χωρίου.

Ἡ Βρετανίη ἐπῆγε, πειὸ ἀδεξία καὶ πειὸ σαστισμένη, κ' ἐκτύπησε ἄσπιν θύρα τοῦ πανδοχείου αὐτοῦ τὸ ὅποιον ἐχρησίμευε κυρίως ὡς ταβέρνα τῶν ἐργατῶν. Ἡ ξενοδόχος τὴν ἐκτύπησεν ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μὲ βλέμμα γεμάτο δυσπιστίαν, καὶ σὺν νὰ ὠσφράνθη, φαίνεται, τὴν προέλευσιν της, τὴν ἀπέπεμψε μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι δὲν ἔχει δωμάτια ὑπνου. Ἡ Βρετανίη δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπιμείνῃ.

Ἄπεμαρύνθη μὲ τὸ κεφάλι γυρμένο στὸ στήθος, ἐνῶ μέσα της ἐβραζε κάποιο κρυφὸ μῖσος κατὰ τοῦ κόσμου αὐτοῦ ὁ ὁποῖος τὴν ἀπώθει.

Τὸ μόνο καταφύγιο ποῦ τῆς ὑπελείπετο ἦτο νὰ μεταβῇ περὶ εἰς τὴν Λάγγρη.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου ἡ νύκτα ἐπέρχεται γρήγορα καὶ μετ' ὀλίγον τὸ σκότος τὴν ἐκάλυψεν ἀπὸ παντοῦ, μόνην στὸν ἔρημον καὶ παγερὸν δρόμον ποῦ ἔχάνετο ἀνάμεσα στὸ δάσος καὶ ὅπου ὁ βορρᾶς ἔπνεε δριμύς σκορπίζων ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὰ ξηρὰ φύλλα.

Ὅστερα ἀπὸ ἑξ ἐτῶν ζωὴν καθιστικὴν καὶ περιορισμένην δὲν ἠμποροῦσε πλέον νὰ περιπατήσῃ αἱ ἀρθρώσεις τῶν γονάτων της, λὲς καὶ ἦσαν δεμένες: τὰ πόδια της συνειθισμένα μὲ τὰ ξύλινα ἐστενωχωροῦντο μέσα στὰ καινούργια παπούτσια.

Δὲν εἶχε κάμη μία λεύγα καὶ τὰ πόδια της ἐγέμισαν φοῦσκες, καὶ ὅλα τὰ μέλη της κατεκουράσθησαν. Ἐκάθισε σ' ἕνα χαμηλὸ ὕψωμα ἀπὸ πέτρες. — Καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ καὶ νὰ συλλογίζεται μήπως ἦτο τυχερὸ της νὰ πεθάνῃ ἐκείνην τὴν φαρμακερὴν νύκτα, ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὸ κρύο μὲ τὸν παγωμένον ἐκεῖνον ἄνεμον ποῦ τὴν ἐμαρμάρωνεν. — Ἐξαφνα μέσα στὴν ἔρημὰ τοῦ δρόμου, ἀνάμεσα στὰ βογγητὰ τοῦ ἀνέμου, τῆς ἐφάνη πῶς ἦκουσε παρατεταμένους ἠχους κάποιας φωνῆς ποῦ τραγουδοῦσεν. Ἠχοάσθη καὶ διέκρινε τὸν ρυθμὸν τῶν θωπευτικῶν καὶ μονοτόνων ᾠσμάτων μὲ τὰ ὁποῖα νανουρίζουν τὰ παιδιὰ.

Ἀμέσως ἐσηκώθη καὶ ἠκολούθησε τὴν διεύθυνσιν τῆς φωνῆς αὐτῆς καὶ στὸ γύρισμα ἐνὸς πλαγίου δρόμου παρετήρησε πῶς τὸ ὅποιον ἐκοκκίνιζεν ἀνάμεσα στοὺς κλάδους.

Ἐπειτα ἀπὸ πέντε λεπτὰ, ἔφθανε σ' ἕνα παληρόσπιτο κτισμένο μὲ τοῦβλα. Ἡ στέγη του σκεπασμένη μὲ χωματένιους βόλους ἐστηρίζετο ἐπάνω σὲ πετρώματα καὶ τὸ μοναδικὸ παράθυρό του ἄφηνε νὰ διέρχεται μία φωτεινὴ ἀκτίνα.

Μὲ τὴν καρδίαν πάλλουσιν ἀπὸ ἀδημονίαν ἀπεφάσισε νὰ κτυπήσῃ. Τὸ τραγοῦδι ἔβλαψε καὶ μία χωρικὴ ἐπρόβαλε ν' ἀνοίξῃ — ἦτο μία γυναῖκα τῆς αὐτῆς ἡλικίας μὲ τὴν Βρετανίην ἀλλ' αὐτὴ εἶχε γηράσῃ καὶ καταβληθῆ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν — Τὸ σακάκι της, ὄλω τρύπες, ἄφινε νὰ φαίνεται τὸ γλωμὸ καὶ ἠλιοκαμένο δέρμα της, τὰ κόκκινα μαλλιά της ἐξεπετούσαν ἄτακτα κάτω ἀπὸ μίαν μικρὴ σκούφια, καὶ τὰ

παρά μάρτια της έπιπταν θαμβωμένα επάνω στην ξένην, τής οποίας τὸ πρόσωπο είχε κάτι τὸ ασύνηδες.

— Καλησπέρα, εἶπε, ὑψώνουσα τὸν λύχνον τοῦ κρατοῦσε στὸ χέρι της, τί θέλεις;

— Δὲν μπορῶ πειᾶ, ἐπιθύρῃσεν ἡ Βρετανή. Καὶ μέσα ἀπὸ τὴν φωνὴν της ἀνέβλυζεν ἕνας λυγμός. Ἡ χώρα εἶναι μακρὰ ἂν μὲ εἰδέξουσα νὰ κοιμηθῶ ἐδῶ αὐτὸ τὸ βράδυ θὰ σοῦ χρεωστοῦσα μεγάλη χάρι. . . . Ἔχω χρήματα καὶ θὰ σὲ πληρώσω γιὰ τὸν κόπο σου.

— Ὅριστε! ἀπήντησεν ἡ ἄλλη, ἀφοῦ ἐδί-στασε γιὰ μιὰ στιγμή, ἔπειτα ἐξηκολούθησε μὲ ὕφος μᾶλλον περιεργὸν παρὰ δύσιστο:

— Γιατὶ δὲν ἔμεινες στὴν Ὁμπερίβη;

— Δὲ μὲ ἄφησαν νὰ καταλύσω ἐκεῖ πέρα. . . . Καὶ, χαμηλώνουσα τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοῦς της ἡ Βρετανή, ἐπρόσθεσε μὲ ἄποιοιον δισταγμὸν — Διότι, βλέπεις, βγαίνω ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ ὁ κόσμος δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη σ' ἐμένα.

— Ἄ! . . . ἔμπα δὲν πειράζει. . . Δὲ φοβοῦμαι τίποτε ἐγὼ τοῦ μόνο τὴ δυστυχία ἐγνώ-ρισσα. . . Ἐχει πειὰ κανεὶς συνείδησιν ὅταν κλείη σὲ μιὰ χριστιανὴ τὴν πόρτα του μὲ τέτοιο κρῦο; . . . Πᾶω νὰ σ' εἰτοιμάσω τὸ κρεββάτι σου μὲ καμμιὰ ἀγκαλιὰ χόρτα. . . .

— Μόνη σου κάθεσαι ἐδῶ; ἠρώτησε δειλὰ δειλὰ ἡ Βρετανή.

— Μάλιστα, μαζί μὲ τὸ κοριτσάκι μου, τὸ ὁποῖον περπατᾶ σὰ ἐφτά. . . Κερδίζω τὸ ψωμί μου μὲ τὸν ἰδρωτῆ μου. Δουλεύω στὸ δάσος.

— Ὁ ἄνδρας σου ἀπέθανε;

— Ποτέ μου δὲν πῆρα ἄνδρα, εἶπεν ἡ Εὐανθία ἀπότομα. Τὸ καῦμένο τὸ παιδί μου δὲν ἔχει πατέρα. . . Τί τὰ θέλεις κάθε ἕνας ἔχει τὸν πόνο του. . . Τὸ κρεββάτι σου εἶνε ἕτοιμο.

Πᾶρε αὐτὲς τῆς λίγες πατάτες, τοῦ περι-σεψαν ἀπὸ τὸ δεῖπνό μας. Τίποτε ἄλλο δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

Τὴν διέκοψε παιδικὴ φωνή, προερχομένη ἀπὸ τὸν σκοτεινὸν θάλαμον— ἂν μπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ θάλαμος μία σκοτεινὴ τρύπα ἡ ὁποία ἐχωρίζετο ἀπὸ τὸ δωμάτιο μὲ ἕνα ξύλινο διά-φραγμα.

— Καλὴ νύκτα, εἶπε, πηγαίνω νὰ εὔρω τὴν μικρὴ γιὰτὶ φοβᾶται. . . Κύτταξε νὰ κοιμηθῆς καλά!

Ἐπῆρε τὸν λύχνον καὶ ἐπῆγε στὸ διπλανὸ δωμάτιο.

Ἡ Βρετανὴ ἐβυθίσθη στὸ σκότος.

Ἐξάπλωσε ἐπάνω στὰ χόρτα. Ὅταν ἔφαγε προσεπάθησε νὰ κλείσῃ τὰ μάτια, μὰ ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο. Ἀπὸ τὸ διάφραγμα ἤκοιε τὴν Εὐανθίαν νὰ ὀμιλῇ σιγὰ-σιγὰ μὲ τὴν μικρὴ της, ἡ ὁποία εἶχε ξυπνίση μὲ τὸν ἐρχομὸ τῆς ξένης, καὶ ἡ ὁποία δὲν ἠθέλε πλεον νὰ ξανακοιμηθῇ. Ἡ Εὐανθία τὴν ἐθώπευε καὶ τὴν ἐφιλοῦσε μὲ χίλια-δύο λόγια χαϊδευτικὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀπλοῖκὴ ἐκδήλωσις συνεχίνει παραδόξως τὴν Βρε-τανήν.

Αὐτὴ ἡ ἐκδήλωσις τῆς τρυφερότητος ἀφύ-πνιζεν ἕνα ἄοριστο μητρικὸν ἔνστικτο, τοῦ ἦτο σβυσμένο μέσα στὸ στήθος τῆς κόρης αὐτῆς, ἡ ὁποία εἶχε καταδικασθῆ ἐπειδὴ ἔπνιξε τὸ βρέφος της. Ἡ Βρετανὴ ἐσκέπτετο πῶς ἂν τὰ πράγματα δὲν ἤρχοντο ἀνάποδα, τὸ παιδί της θὰ ἦτο συνομίληρο μὲ τὸ κοριτσάκι αὐτό. Αὐτὴ ἡ σκέψις καὶ ὁ ἦχος τῆς παιδικῆς φωνῆς τὴν ἔκαμναν νὰ ῥιγᾶ ἕως τὰ σπλάγγνα της. Στὴν καρδιά της ἐχίνετο ἄποιο βάλσαμο καὶ ἠσθάνετο μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ.

— Ἐλα κόρη μου, ἔλεγεν ἡ Εὐανθία, κοιμήσου γρήγορα καὶ ἂν εἶσαι φρόνιμη θὰ σὲ πάρω αὐριο στὸ πανηγῦρι τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.

— Μητέρα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, δὲν εἶνε ἡ ἑορτὴ τῶν μικρῶν κοριτσιῶν;

— Ναὶ παιδί μου.

— Εἶναι ἀλήθεια, πῶς ἡ ἁγία Αἰκατερίνη φέρνει παιγνιδάκια στὰ παιδιὰ;

— Ναὶ, μερικὲς φορὲς.

— Γιατὶ δὲν φέρνει ποτέ καὶ σὲ μᾶς.

— Κατοικοῦμε πάρα πολὺ μακρὰ. . . . . ἔπειτα εἴμεθα πάρα πολὺ φτωχοὶ

— Τότες μόνο στοὺς πλουσίους φέρνει! — Γιατί; — θέλω καὶ ἐγὼ παιγνιδάκια.

— Καλὰ; καμμιὰ ἡμέρα. . . ἂν ἦσαι ἡσυχὴ, ἂν κοιμᾶσαι φρόνιμα, ἴσως σοῦ φέρει

— Λοιπὸν θὰ κοιμηθῶ γιὰ νὰ μοῦ φέρῃ αὐριο.

Σιγὴ ἔπειτα ἀναπνοὴ κανονικὴ καὶ ἑλαφρὰ. Τὸ παιδί εἶχεν ἀποκοιμηθῆ, ἡ μητέρα τὸ ἴδιο. Μόνον ἡ Βρετανὴ δὲν ἐκοιμάτο. Συγκίνησις γεμάτη ἀπὸ πόνο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τρυφερότητα ἔσφιγγε τὴν καρδιά της, καὶ ὁ νοῦς της ἐπήγαινε

περισσότερον ἀπ' ἄλλες φορὲς στὸ παιδί της ποῦ εἶχε πνίξει ἄλλοτε. Ἡ κατάστασις αὐτὴ διήρ-κεσεν ἕως τὰ πρῶτα χαράγματα τῆς αὐγῆς. . . Τὴν χαραγὴν ἡ Εὐανθία καὶ τὸ παιδί της ἐκοι-μῶντο βαθειά. Ἡ Βρετανὴ ἐσύρθη ἔξω κρυφὰ κρυφὰ καὶ διηθύνηθη βιαστικὴ εἰς τὴν Ὁμπε-ρίβην καὶ δὲν ἐσταμάτησε παρὰ ὅταν ἔφθασε κοντὰ στὰ πρῶτα σπήτια: ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασε τὴν μόνον ὁδὸν τοῦ ὑπῆρχεν ἐξετάζουσα τὰς ἐπιγρα-φὰς τῶν καταστημάτων ἕως ἕνα ἀπ' αὐτὰ εἰλκυσσε τὴν προσοχὴν της. Ἐκτύπησε στὴν θύρα καὶ τῆς ἤνοιξαν. Ἦτο κατάστημα ψιλικῶν, ὅπου ὁμοῦ ἐπωλοῦσαν καὶ παιγνιδία τῶν παιδιῶν. Κάτι παλαιὰ καὶ ξεθωριασμένα παιγνιδία: Κούκλες χάρτινες, βαποράκια, ἀλογάκια.

Πρὸς μεγάλην ἐκπλήξιν τῆς ἰδιοκτητοῦσας τοῦ μαγαζιοῦ ἡ Βρετανὴ τὰ ἠγόρασεν ὅλα, ἐπλή-ρωσε καὶ ἔφυγε.

Ἐν ᾧ διηθύνητο, ἀπὸ τὸν ἴδιον δρόμον στὸ σπήτι τῆς Εὐανθίας, ἔξαφνα ἕνα χέρι ἔπεσε βαρὺ στὸν ὄμῳ της. Ἐστράφη καὶ ἔμεινεν ἐμβρόντη-τη ὅταν εἶδεν ἐμπροστά της ἕνα ἐνωματάριον τῆς χωροφυλακῆς. Εἶχε λησμονήσῃ ἡ δυστυχισμένη ὅτι ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς ἀποφυλακισμένους νὰ μένουν γύρω στὴ φυλακὴ! . . .

— Ἄντι νὰ περιπλανᾶσαι ἐδῶ πέρα, καλὰ θὰ ἔκανες νὰ ἦσο τώρα στὴ Λάγγρη, εἶπεν αὐ-στηρὰ ὁ ἐνωματάρχης. Ἐμπρὸς δρόμο. . . Ἐξή-τησε νὰ ἐξηγηθῆ. . . κόπος χαμένος! . . . Αὐτο-στιγμὴ ἔφεραν ἕνα δίτροχο ἄμαξι τὴν ἀνέ-βασαν πάνω ὑπὸ συνοδείαν ἑνὸς χωροφύλα-κος, καὶ ἐχάθησαν. . . .

Τὸ ἄμαξάκι ἐκυλίετο μὲ τραντάγματα πάνω στὸν παγωμένο δρόμο. Ἡ κακότυχη ἡ Βρε-

τανή, μὲ ὕφος περίλυπο, ἔσφιγγε μὲ τὰ μουδια-σμένα της δάκτυλα τὰ παιγνιδία. Σὲ μιὰ στροφή τοῦ δρόμου, ἀνεγνώρισε τὸ μονοπάτι τοῦ ἐχά-νετο στὸ δάσος ἡ καρδιά της ἀνετινάχθη καὶ παρεκάλεσε τὸν χωροφύλακα νὰ σταθῆ. Εἶχε μιὰ παραγγελία γιὰ μιὰ γυναῖκα, τοῦ κατοι-κοῦσε ἐκεῖ-δὰ σὲ δύο βήματα, τὴν Εὐανθία. Τὸν παρακαλοῦσε μὲ τόση θέρημη, ὥστε ὁ χωροφύλαξ καλὸς ἄνθρωπος κατὰ βάθος, ἐκάμφθη. Ἐδε-σε τ' ἄλογο σ' ἕνα δένδρον καὶ ἔπειτα ἀνέβη-καν τὸ μονοπάτι. Ἐμπρὸς τὴ θύρα ἡ Εὐανθία ἔσχιζε ξύλα. Καθὼς εἶδε τὴν ἐπισκέπτριά της μαζὺ μὲ ἕνα χωροφύλακα, ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ καὶ τὰ χέρια κρεμασμένα.

— Σιώπα! Εἶπεν ἡ Βρετανή, ἡ μικρὴ κοιμᾶ-ται ἀκόμη;

— Ναὶ. . . ἀλλὰ. . .

— Βάλε αὐτὰ τὰ παιγνιδία σιγὰ-σιγὰ στὸ κρεββάτι της καὶ πὲς της πῶς τῆς τὰ στέλνει ἡ ἁγία Αἰκατερίνη. . . Ἐγύρισα πίσω στὴν Ὁμ-περίβην γιὰ νὰ τὰγοράσω μὰ, καθὼς φαίνεται, δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα καὶ μὲ πέρουν πάλι στὴ Λάγγρη. . .

— Χριστὸς καὶ Παναγιά! ἀνεφώνησεν ἡ Εὐανθία.

— Σοὺς!

Ἐπλησίασαν στὸ κρεββάτι. Πάντοτε μὲ τὴν ἀκολουθίαν της ἡ Βρετανὴ, ἔσπειρε ἐπάνω εἰς τὸ κλινοσκέπασμα ὅλα τὰ παιγνιδία, κούκλες, βαποράκια, ἀλογάκια, ἐφίλησε τὰ γυμνά χερά-κια τοῦ ἀναπνομένου παιδιοῦ καὶ ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὸν χωροφύλακα, ὁ ὁποῖος ἔτριβε τὰ μάτια του, καὶ τοῦ εἶπε.

— Τώρα πᾶμε.

Μετάφρ. Β. Ε. Π.

της, ἐξεπληρώθη καὶ σήμερον ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος φυλάττει εἰς τοὺς κόλπους της τὸν ἔνδοξον λάτρη τῆς, καὶ καλύπτει μετ' εὐλαβείας, τὸν πολύτιμον νεκρὸν του.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ. — Ἡ Πρωτανεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆ συστάσει καὶ χορηγίᾳ τοῦ ἐν τῇ πόλει μας κ. Ὀδυσσεὺς Παντελίδου, προκηρῶσει καὶ ἐφέτος δραματικὸν ἀγῶνα. Ὁ ποιητὴς εἶναι ἐλεύθερος νὰ λάβῃ τὸ θέμα του ἀπὸ κάθε ἐποχῆν, χώραν καὶ ἐθνικότητα, κατὰ προτίμησιν ὅμως ἐκ τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Τὰ ὑποβαλλόμενα ἔργα δύνανται νὰ εἶναι «περὶ τῆς ἔμμετρα καὶ γεγραμμένα εἰς τὴν συνήθη καθαρεύουσαν ἢ τὴν ζωντανὴν λαλουμένην γλῶσσαν. Ἡ ὑπεράγα καθαρῶν, καὶ τὸ λεγόμενον ψυχαρικὸν ἰδίωμα ἀποκλείονται τὸ ἀγῶνος». Τὰ χειρόγραφα γίνονται δεκτὰ μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1908.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ. — Τὸ Βασιλικὸν θέατρον ἀρχίζει τὰς παραστάσεις του τὴν 1ην Νοεμβρίου ἀπὸ τὸ πλούσιον δραματολόγιόν του, ποῦ ὑπόσχεται πολλὰ τὰ καλὰ, παραθέτομεν τὰ νέα ἑλληνικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ διδαχθοῦν καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ὁποίων, θὰ μᾶς γράφῃ ἐκάστοτε ὁ ἐν Ἀθήναις εἰδικὸς συνεργάτης μας.

Τιμ. Ἀμπελᾶ «Ἀκτὴ», τραγωδία, «Βελισσάριος» τραγωδία, Χ. Ἀννίνου «Τὸ Αἶνιγμα» κωμῳδία, Δ. Οἰκ. Καλαποθάκη «Σπάρτη» τραγωδία, Ι. Καμπούρογλου — Ν. Λάσκαρη «Ὁ Ντροπαλὸς ἔρωτευμένος» κωμῳδία, Ι. Πολέμη «Ὁ Πτωχοπρόδρομος» Δραματικὴ κωμῳδία, Ἀρ. Προβελεγγίου «Ἡ Κόρη τῆς Λήμνου» τραγωδία, Γ. Τσοκοπούλου «Θεοδώρα» τραγωδία.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — Εἰς τὴν ἐφημερίδα τῶν «Συζητήσεων» ἐδημοσιεύθη ἀνακοίνωσις τοῦ γάλλου αἰγυπτιολόγου Μασπερό περὶ τεμαχίων ἔργων τοῦ Μενάνδρου, τὰ ὁποῖα ἀνεκαλύφθησαν πρὸ ἑνὸς ἔτους καὶ ἐδημοσιεύθησαν τώρα ὑπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως. Τὰ χειρόγραφα εἶναι 45 σελίδες, ἀλλὰ καλῶς διατηρούμενα καὶ ἄλλαι βλαμμένα. Ἐρμηνεύθησαν ἐν τούτοις 13018 στίχοι ἐκ τεσσάρων κωμῳδιῶν: «Ἡ Διαιτησία», ἢ «Περικειρομένη», ὁ «Ἡρως καὶ ἡ Γυνὴ τῆς Σάμου». Τοῦ Ἡρώως εὐρέθησαν ὁ κατάλογος τῶν χαρακτήρων καὶ οἱ 150 πρῶτοι στίχοι.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ. — Ὁ Παῦλος Νιρβάνας ἐξέδωκε μίαν ὡραίαν σειρὰν φιλοσοφικῶν παραμυθιῶν, γραμμένων ἐδῶ κ' ἐκεῖ εἰς ἓνα βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται «Ἀλήθεια καὶ ψέμα» «ἱστορίαις γιὰ παιδιὰ καὶ φιλοσόφους» καὶ τὸ ὁποῖον εἶνε ἀφιερωμένον εἰς τὸν ποιητὴν, δάσκαλόν του, καὶ φίλον κ. Κωστὴν Παλαμᾶν.

— Βιβλίον πολῦτιμον ἐξεδόθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ δήμου Ἀθηναίων κ. Γ. Πα-

ρασκευοπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον «οἱ δήμαρχοι τῶν Ἀθηναίων 1833—1907» μετὰ προεισαγωγῆς περὶ δημογεροντίας. Ἀπλὴ ἀνάγνωσις αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἀποτελεῖ τέρψιν καὶ διδασκαλίαν διότι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ὅλη ἡ ἐξέλιξις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πολιτικῆς μέχρι τῆς σημερινῆς πόλεως.

— Ὁ κ. Σπ. Παγανέλης, μετὰ ἀρκετῶν ἐτῶν σιωπῆν ἔρχεται νὰ κινήσῃ πάλιν ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου μ' ἓνα ὀγκώδη τόμον ἐκ 432 σελίδων, ὑπὸ τὸν ὠραῖον τίτλον «Ἀθηναϊκαὶ ἡμέραι». Εἶναι τὸ γλαφυρὸν καὶ ἐνθουσιῶδες σημειωματάριον ἐνὸς Χίου φιλοπάτριδος ποῦ ἔρχεται διὰ πρώτην φοράν νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὰς Ἀθήνας.

— Εἰς ἀπὸ τοὺς καλυτέρους ἀξιωματικούς μας, ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ κ. Ἄντ. Ἡπίτης, ἀπεχώρησε πρὸ διετίας τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ μὲ μίαν ὡραίαν ιδέαν ριζωμένην εἰς τὸ κεφάλι του: νὰ περατώσῃ καὶ ἐκτυπώσῃ ὀγκωδέστατον λεξικὸν Ἑλληνογαλλικὸν καὶ γαλλοελληνικὸν τῆς λαλουμένης Ἑλληνικῆς, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἔτη ἠσχολεῖτο. Πρὸ μικροῦ περατώσας τὸ ἔργον του, ὁ κ. Ἡπίτης ἐζήτησε παρὰ τοῦ Διαδόχου τὴν ἀδειαν νὰ τοῦ τὸ ἀφιερῶσῃ.

Ἡ Ὑψηλότης του εὐμενῶς ἀπεδέχθη καὶ τῷ ἀνήγγειλε τοῦτο διὰ τιμητικωτάτης αὐτογράφου ἐπιστολῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν γράφει καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἐργασία, τὴν ὁποῖαν δι' ἀτῶντων κόπων ἐντὸς βραχέος, σχετικῶς, χρόνου ἐφέρατε εἰς πέρας, εἶνε ὄντως κολοσσιαία καὶ τιμῆ τῶν ἐργατῶν αὐτῆς. Ἐκ τῶν χειρογράφων τὰ ὁποῖα εἶδον, καὶ τῶν κριτικῶν, τὰς ὁποίας ἀνέγνωσα, ἐσημάτισα τὴν πεποιθήσιν, ὅτι τὸ λεξικὸν σας εἶνε προωρισμένον νὰ προσφέρῃ ὄντως πολῦτιμος ὑπηρεσίας εἰς τὸ κοινόν, τὸ καταγινόμενον εἰς μελέτας παντὸς εἶδους, ὡς καὶ εἰς πάντα σχεδὸν τὰ ἐπαγγέλματα».

ΤΟ ΝΕΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΜΑΣ

Ἀπὸ τὸ προσεχὲς φυλλάδιον ἀρχίζομεν τὴν δημοσίευσαν τοῦ πρωτοτύπου κοινωνικοῦ μυθιστορημάτος «**Τὰ ρόδι' ἀκρογάλια**» τὸ ὁποῖον ἐγράφη ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν «**Νέαν Ζωὴν**», ἀπὸ τὸν Συγγραφέα τῆς «**Φοιήσεως**». Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Α. Παπαδιαμάντη εἶναι τόσον εὐφώνως γνωστὸν ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον, ὥστε εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ δημοσίευσίς τοῦ νέου τούτου ἔργου του θὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν καὶ θὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου.